

relse der; for det tredje havde vi faaet en kortere Tjenestetid, en Indrømmelse til Socialdemokratiet, idet det i Virkeligheden kun vilde blive en rationel Uddannelse i Vaabenbrug og Gymnastik; og endelig var der blevet gjort den Indrømmelse til Højre, at man et Sted oppe ved Roskilde Fjord havde faaet et Par Støttepunkter, hvor der kunde være Tale om, at Hæren maaske kunde trække sig tilbage. Det er altsaa kun et Tankeeksperiment, og det gaar naturligvis ikke i Oplydelse, lige saa lidt som man tænker sig, at Verden forgaar i Morgen, men om et saadant Forslag som det, jeg her har skitseret, vilde være saa helt unaturligt, skal jeg ganske overlade til Tinget at dømme om. Naar endelig den kommende Rigsdag — disse Ord vil jeg slutte med — skal foretage den endelige Overvejelse af hele dette Spørgsmaal, maa den ogsaa tage finansielle Hensyn, fordi der er Grænser for det danske Folks Skatteevne.

Rasmus Hansen: Naar jeg har ønsket at fremsætte nogle Bemærkninger, er det ikke saa meget for at tale om de enkelte Ændringsforslag, som det er for at præcisere min Stilling til de Forslag, der ere forelagte af Regeringen, og ligeledes at præcisere min Stilling til de Forslag, der vilde blive Resultatet, dersom de Ændringsforslag blive vedtagne, som ere stillede af et Flertal under Nr. 8. Nu vide vi jo alle, at det Spørgsmaal, som vi her i disse Dage behandle, befinder sig — kan man godt sige — nærmest i et rent Kaos. Det er der ingen af os, som er blind for, og det er ogsaa noget, som ikke er kommet for nylig. Det har jo været saadan i mange Aar, og det er desværre saadan endnu, og det er jo ogsaa klart, at det var en af Grundene til, at man straks efter Systemskiftet nedsatte en Forsvarskommission. Hensigten med den var selvfølgelig, om det var muligt at komme ud af dette Kaos og faa noget, som kunde bringe Ro og Fred og navnlig ogsaa Tryghed i Landet, og vi var vist alle enige om, at det navnlig vilde blive Opgaven og Formaålet, den Gang vi i sin Tid nedsatte Forsvarskommissionen.

Nu skal jeg slet ikke komme ind paa den Opgave, Forsvarskommissionen fik, den var jo simpel og klar; men jeg skal nævne en anden Opgave, en Opgave, som, saa vidt jeg mener, ligger for enhver Kommission, og som enhver Kommission i Virkeligheden har, og det er den at søge at blive enig. Naar vi nu se paa, hvorledes

det stiller sig med Forsvarskommissionen, er jeg ikke blind for, at den var mere uenig i sin Betænkning, end den var, da den blev nedsat, og det varslede jo ikke godt for denne Sag. Den Gang Kommissionen blev nedsat, stod der i det mindste et enigt Venstre, men da Kommissionen var færdig, stod der et uenigt Venstre, og for Resten forelaa der ikke mindre end syv forskellige Indstillinger. Foruden 4 Hovedindstillinger var der 3 andre Indstillinger, og man kan nok forstaa, at det Virvar i dette store Spørgsmaal, der var en Følge af en saadan Betænkning med saa mange forskellige Indstillinger og saa mange forskellige Standpunkter, var ikke meget egnet til at bringe Respekt eller vække Tillid ude blandt Befolkningen. Og jeg vil for min Part sige, at fra det Øjeblik, jeg saa, hvordan Stillingen her var, og navnlig fra det Øjeblik, jeg saa, at det ikke var lykkedes at opnaa Enighed om en Indstilling fra Venstre, har jeg nærmest haft den Forstaaelse, at det ikke vilde blive muligt at naa en Løsning af dette Spørgsmaal, i det mindste ikke en Løsning, som kunde bringe Ro og Fred i Landet; det er nemlig det, det kommer an paa her.

Jeg skal heller ikke sige meget om det, men jeg kunde have Lyst til med nogle faa Bemærkninger at omtale, hvorledes Venstres Opfattelse af dette store Spørgsmaal hidtil har været. Hele det danske Folk, navnlig de, der have staaet som Repræsentanter for den store almindelige Befolkning, har altid været klar over, at vi for enhver Pris ingen krigsriske Opgaver ville have, og at det eneste, vi ville paa det Omraade, er et Værn for vor Neutralitet. Det er Venstres gamle Opfattelse, og det er min endnu. Nu er Hovedspørgsmaalet det: Hvad kræves der for at faa et saadant Neutralitetsværn? Jeg mener da, at vi alle, i det mindste alle de, der slutte sig til Venstre, maa kunne være enige om, at der paa et saadant Værn ikke maa ofres mere, end Fornuften og den allerstørste Nødvendighed kræve. Det er det, det drejer sig om at faa Klarhed over: Hvad kræves der af et saadant lille Land som vort med Hensyn til Oplydelsen af de Forpligtelser, der paahvile en neutral Stat? Det maa vi have Klarhed over, og det forekommer mig, at ingen af de Indstillinger, som foreligge fra Forsvarskommissionens Side, giver fyldestgørende Forklaring i saa Henseende.

Naar jeg nu ser paa de foreliggende Forslag, skal jeg først ganske kort omtale